

Казак тілі пәні бойынша балаларды тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
«Күншую» жеке балабақшасы

Жоспардың күрылу кезеңі: 09.01.2025 ж

«Талап бар жерде тәртіп бар»

Тобы:	«Балбебек» ортangы тобы.
Такырып:	<u>«Жануарлар алемі»</u>
Казак тілі бойынша үйымдастырылған іс-әрекетінің қысқаша барысы	<p>«Менің Қазақстаным» Энтура Күй күмбірі: «Қазақ ось» Амандасу. Салеметсіздер ме, балалар! Жол жүру ережелерімен таныстыру. Кешеде жүру тәртібін үйрету. (видеослайд, көрнекіліктер)</p> <p><u>1. Тұлдік дамытушын орта:</u> Ауызекі сөйлеуді карым-катаңас құралы ретінде дамыту. Астана каласы туралы түсінгендерін, ауызша айтуда, топтап белісу. Мысалы: Астана – еліміздің бас каласы.</p> <p><u>2. Сойлеудің дыбыстық мәдениеті:</u> Казак тіліне тән [I] дыбысын өздігінен дұрыс айтуда баулу.</p> <p>[I]- ілгіш «Лігіш» сезінде бірінші кай дыбыс айтылады? I-i-i-i [I]- әрпі жінішке дұзысты дыбыс. Әріп танбасымен таныстыру. I дыбысынан басталатын тагы қандай сездерді білесіндер? <u>Дидактикалық ойын:</u> «Кім шапшан?» Максаты: Ың дыбысын сез ішінде тауып, тұтас сезді дұрыс окуга жетілдіру. Барысы: Мұғалім сездерді айтып тұрамын, ал сендер, сез ішінде «Ы» дыбысын естіген бетте, алаканды шалалакта: Әділет, адам, дәрі, доп, ін, ине, ілгіш, ірімшік, иссу, сәбіз, дәрігер, эке, этеш, инелік, эткеншек. Күтілетін нәтиже: [I] дыбысы бар сездерді табады, және оларды дұрыс оқиды.</p> <p><u>Сергіту сәті:</u> «Калалар» (видеослайд) <u>Үлттық ойын:</u> «Такия тастамаю»</p> <p><u>5. Байланыстырып сойлеу:</u> Сюжетті суреттерді сан есімдерді колдана отырып, сипаттауда сездерді дал және дұрыс колдануға баулу. Балаларға суреттер беріледі, суреттен сан есімдерді тауып, дал және дұрыс колданады.</p> <p><u>Рефлексия:</u> «Бес саусаю» Күтілетін нәтиже: Астана каласымен танысады, ойларын ауызша айтады. «Ы» дыбысын толық менгерді. Сан есімдерді колданып, сездерді дал және дұрыс колданады.</p> <p>Нұсқауларды дұрыс орындауды.</p>

Тобы: Такырып:	«Тұлпар» ересек топтары. <u>«Жануарлар алемі»</u>
Қазак тілі бойынша үйымдастырылған іс-әрекеттің кыскаша барысы	<p>«Менін Қазақстаным» Эңүран Күй күмбірі: «Қазақ ось» Балаларды енбекке баулу кезіндегі іс-кимылдарын айта білуге үрету. (видеослайд, көрнекіліктер) Аманласу. Салеметсізler ме, балалар! Казахстан Республикасының Эңүраны!</p> <p><u>Мотивациятық-козгауыштық: (партада донғеленіп тұрады)</u></p> <p>Жаксы болу - өзіннен, Жаман- болу өзіннен. Өзінді өзін ая да, Өзіннен үйрен, өзіннен. Жаксызық көрсөн біреуден, Мен кайдамын?- деп ойла. Жамандық көрсөн біреуден, Мен кайдамын? –деп ойла. Өзінді өзін колына ал, Өзінсін ақыл айнасы. Тиседі саган мәні бар, «Өзінді тану» пайдасы</p> <p><u>Сөздік көр:</u> Төрт түлкіті багатын адамдардың кәсішілік атауларын таныстыру: «қойшы», «жылқышы», «стүйеші», «сырышы» аталған атаулардың олардың енбегімен байланыстылығын түсінішу.</p> <p>Алдымен тактага карал, видео тамашалаймыз. Ия, балалар бүгінгі біздің тәрбие сағатымыз енбек тақырыбында болмак. Осы видеодан көргеніміздей, адам өмірінде өзіне ынғайлы, өзі қызығатын, колынан келетін істі істессе, енбегінін өзіне де, өзеге де пайдасы мол, жемісті болып, сліне, халқына пайдасы берекелі болады. «Енбек» сезіне тоқталайык. Енбек адамды тәрбиелейді, қуаныш сыйлайды, жігерлендіреді, шынықтырады, пайдалы өмір сүруге үретеді. Адамның адам болуында енбек шешуші роль аткарған. Адамзат еңбекті, енбектін құралдарын жетілдіре отырып, өзі де жетіліп кемелдене берген. Соңдықтан қогамның даму тарихын енбек пен енбек құралдарының өзгеру, жетілу тарихы деуге де болады. Тіршілік жағдайының киындауы еңбекті құрделендірді. Еңбектің арқасында табигат заттарын енбек құралы етіп, отты сөндірмей пайдаланды, топтасып аң аулады, бір-біріне көмектесті. Ф. Энгельс айтқандай «Адамды адам еткен- енбек»</p> <p><u>Серітту сәті:</u> Шаршаганда ырғалып, Гүлге үксап дем аlam. Қанатымды бір қағып,</p>

Гүлдей болып жайқалам.

Үлттық ойын: «Тақия тастамаю»

Байланыстырып сойлеу: Карым - катынас барысында балаларды қойылған сұраптардың сипатына сәйкес бүйректы сейлемдермен жауап беруге баулу.

Бүйректы сейлем - кимыл-өрекетке итермелесу максатында айтылған сейлем. Бүйректы сейлем көбінесе аудиоке тілге тән. Бүйрек магынасы әр түрлі ренкте білдіріледі: егер бүйрек қатал талап магынасында жұмсалса, дауыс көтерінкі айтылады, ал отініш, тілек магынасында айтылса, бәсен айтылады.

Дидактикалық ойын Күйршактарға арнал дастархан әзірлейік

Максаты: балаларды дастарханды дұрыс, мадениетті әзірлеуді үйрету. Устел жаюға арналған заттардың атын атату. Этика (әдел) ережелерімен таныстыру: конактарды карсы алу, сыйлыктарды кабылдау, устелге шакыру, дастарханда өзін-өзі ұстауы. Балалардың адамгершілік тәрбиелерін калыптастыру. Достық карым-катынастарын жетілдіру.

Ойынның барысы:

Тәрбиеші топка әдемі кінгеп күйршаклен кіреді. Балалар күйршакқа караң, оның киімдерін жеке-жеке атайды. Тәрбиеші балаларға күйршактың мерекелік дастарханың әзірлеуге көмектесуін ұсынады. (Күйршактың жиһаздары мен ыдыстары қолданылады.)

Тәрбиеші балалармен бірге қызметтердің кезеңдерін орындауды (кол жуу, дастарханды устелге жаю, устелдің ортасына гүл бар ваза кою, наан салатын ыдысты және сүлгі салатын ыдысты қою, шыны мен тарелкаларды дайындау, олардың қасына қасық, шанышқы, пышакты орналастыру). Содан кейін конактарды карсы алу кезеңін орындалады. Балалар күйршактарды орындарына отыргызады. Ересек мектеп жасына дейінгі балалар дастархан әзірлеуді толық менгеруі үшін кезекшілік кезеңдегі суреттерді көрсетуге болады. Балалар суреттерді рет ретімен қоюы керек. Дастанхан әзірлегендеге ыдыстарды қоюдың реттілігін білуі керек.

Рефлексия: «Конұл күй» әдісі

Күтілетін нағыз же: Еңбекке баулу кезеңдегі іс-кимылдарын айта біледі. Төрт түлікті бағатын адамдардың кәсіпшілік атауларын таныстыру: «қойшы», «жылқышы», «түйеші», «сизиршы» аталған атаулардың олардың енбегімен байланыстылығын түсінеді. Карым - катынас барысында балалар қойылған сұраптардың сипатына сәйкес бүйректы сейлемдермен жауап береді.

Нұсқауларды орындаі алады.

«Күншую» жеке балабакшасы
әдіскері: Гумарова У.М.

Казақ тілі пәні бойыниша балаларды тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
«Күншую» жеке балабакшасы

Жоспардың күрылу кезеңі: 16.01.2025 ж

«Тәртіп-тәрбие баставы»

Тобы:	«Балбебек» ортанғы тобы.
Такырып:	«Жануарлар алемі»
Казақ тілі бойыниша ұйымдастырылған іс-әрекеттің қысқаша барысы	<p>«Менін Қазақстаным» Эңқран Күй күмбірі: «Еркесылкым» Аманшасу. Салеметсіздер ме, балалар! Жол жүру срежелерімен таныстыру. Кешеде журу тәртібін үрету. (видеослайд, көрнекіліктер) <u>1. Тілдік дамытуши орта:</u> Ауызекі сейлеуді қарым-қатынас құралы ретінде дамыту. Астана каласы туралы түсінгендерін, ауызша айтуды, топпен белісу. Мысалы: Астана – еліміздің бас каласы. <u>2. Сойлеудін дыбыстық мәдениеті:</u> Казақ тіліне тән [I] дыбысын өздігінен дұрыс айтуда баулу. [I]- ілгіш «Лігіш» сезінде бірінші қай дыбыс айтылады? I-i-i-i [I]- әріп жінішке дауысты дыбыс. Әріп таңбасымен таныстыру. I дыбысынан басталатын тагы қандай сөздерді білесіндер? <u>Дидактикалық ойын:</u> «Кім шапшай?» Максаты: I дыбысын сез ішінде тауып, тұтас сезді дұрыс оқуға жетілдіру.. Барысы: Мұғалім сөздерді айтып тұрамын, ал сөндер, сез ішінде «I» дыбысын естіген бетте, алаканды шапалакта: Әділет, адам, дәрі, доп, ін, ине, ілгіш, ірімшік, иссу, сәбіз, дәрігер, эке, этеш, инелік, откеншек. Күтілетін нәтиже: [I] дыбысы бар сөздерді табады, және оларды дұрыс оқиды. <u>Сергіту сәті:</u> «Қалалар» (видеослайд) <u>Ұлттық ойын:</u> «Арқан тартыс» <u>5. Байланыстырып сойлеу:</u> Сюжетті суреттерді сан есімдерді колдана отырып, сипаттауда сөздерді дал және дұрыс колдануға баулу. Балаларға суреттер беріледі, суреттен сан есімдерді тауып, дал және дұрыс колданады. <u>Рефлексия:</u> «Бес саусақ» <u>Күтілетін нәтиже:</u> Астана каласымен танысады, ойларын ауызша айта алады. «I» дыбысын толық менгерді. Сан есімдерді колданып, сөздерді дал және дұрыс колданады.</p>

Нұскауларды дұрыс орындайды.

Тобы: Такырып:	<p>«Тұлпар» ересек тобы. <u>«Жануарлар алемі»</u></p>
Казақ тілі бойынша үйнұмдастырылған іс-әрекеттің қыскаша барысы	<p>«Мениң Қазақстаным» Әнұран Күй күмбірі: «Еркесылжым» Балаларды сибекке баулу кезіндегі іс-кимылдарын айта білуге үрету. (видеослайд, көрнекіліктер) Амандасу. Салеметсіздер ме, балалар! Казақстан Республикасының Әнұраны! <u>Мотивациялық-көзгашылтық: (партада донғеленіп тұрады)</u> Жақсы болу - өзінисин. Жаман- болу өзінисен. Өзінді өзін ай да, Өзінисен үйрен, өзінисен. Жақсылық көрсөн біреуден, Мен кайдамын?- деп ойла. Жамандық көрсөн біреуден, Мен кайдамын? -деп ойла. Өзінді өзін колына ал, Өзінсін ақыл айнасы. Тиеді саган мәні бар, «Өзінді тану» пайдасы <u>Соудік көр:</u> Төрт тұлғаті бағатын адамдардың көсішшілік атауларын таныстыру: «койшы», «жылқышы», «түйсіш», «сивирышы» аталған атаулардың олардың сибегімен байланыстырылып түсінірү. Алдымен тақтага караң, видео тамашалаймыз. Ия, балалар бүгінгі біздің тәрбиесінде сағатымыз енбек тәхырыбында болмак. Осы видеодан көргеніміздей, адам емірінде өзіне ынгайлы, өзі қызығатын, колынаң келетін істі істессе, сибегінің өзіне де, өзгеге де пайдасы мол, жемісті болып, еліне, халқына пайдасы берекелі болады. «Енбек» сезінен токталаймык. Енбек адамды тәрбиелейді, куаныш сыйлайды, жігерлендіреді, шынықтырады, пайдалы емір сүруге үретеді. Адамның адам болуында сибек шешуші роль атқарған. Адамзат сибекті, сибектің құралдарын жетілдіре отырып, өзі де жетіліп кемелдене берген. Соңдықтан қогамның даму тарихын енбек пен енбек құралдарының өзгеру, жетілу тарихы деуге де болады. Тіршілік жағдайының қындауы енбекті қурделенірді. Енбектің арқасында</p>

табигат заттарын енбек куралы етіп, отты сөндірмей пайдаланды, топтасып ан аулады, бір-біріне көмектесті. Ф. Энгельс айтқандай «Адамды адам еткен- енбек»

Сергіту самі:

Шаршаганда ыргалып,
Гүлге ұксап дем алам.
Канатымды бір кагып,
Гүлдей болып жайлалам.

Ұлттық ойын: «Арқан тартыс»

Байланыстырып сойлеу: Карым - катынас барысында балаларды қойылған сұрақтардың сипатына сәйкес бұйрықты сейлемдермен жауап беруге базу.

Бұйрықты сейлем - қимыл-әрекетке итермелесу максатында айтылған сейлем. Бұйрықты сейлем көбінесе ауызекі тілге тән. Бұйрық магынасы әр түрлі ренкте билдіріледі: егер бұйыру катал талап магынасында жумсалса, даудыс кетерінкі айтылады, ал өтініш, тілек магынасында айтылса, бәсен айтылады.

Дидактикалық ойын Күйршактарға арнал дастархан әзірлейік

Максаты: балаларды дастарханды дұрыс, мәдениетті әзірлеуді үйрету. Устел жаюга арналған заттардың атын атату. Этика (әдеп) ережелерімен таныстыру: қонактардың карсы алу, сыйлықтардың кабылдау, устелге шақыру, дастарханда езін-өзі ұстауы. Балалардың адамгершілік тәрбиелерін калыптастыру. Достық, қарым-катынастарын жетілдіру.

Ойынның барысы:

Тәрбиеші топқа әдемі кінген күйршакпен кіреді. Балалар күйршакқа қарап, онын күймдерін жеке-жеке атайды. Тәрбиеші балаларға күйршактың мерекелік дастарханының әзірлеуге көмектесуін үсінады. (Күйршактың жиһаздары мен ыдыстары колданылады.)

Тәрбиеші балалармен бірге қызметтердің кезеңдерін орындауды (қол жуу, дастарханды устелге жаю, устелдің ортасына гүл бар ваза қою, інан салатын ыдысты және сұлғы салатын ыдысты қою, шыны мен тарелкаларды дайындау, олардың қасына қасық, шанышқы, пышақты орналастыру). Содан кейін қонактардың карсы алу кезеңін орындалады. Балалар күйршактарды орындарына отыргызады. Ересек мектеп жасына дейінгі балалар дастархан әзірлеуді толық менгеруі үшін кезекшілік кезіндегі суреттерді көрсетуге болады. Балалар суреттерді рет ретімен қоюы керек. Дастанхан әзірлегендеге ыдыстарды қоюдың реттілігін білуі керек.

Рефлексия: «Коңыл күй» әдісі

Күтілгенін изтижес: Енбекке баулу кезіндегі іс-кимылдарын айта біледі. Төрт түлікті бағатын адамдардың кәсіппшілік атзуларын таныстыру: «қойшы», «жылқышы», «стүйеші», «сисиршы» аталаған атзулардың олардың енбегімен байланыстылытын түсінеді. Карым - катынас барысында балалар қойылған сұрақтардың сипатына сәйкес бұйрықты сейлемдермен жауап береді.

Нұскавуларды орындаі алады.

Қазақ тілі пәні бойынша балаларды тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
«Күншуақ» жеке балабақшасы

Жоспардың күрылу кезеңі: 23.01.2025 ж
«Тәртіпсіз ел болмайды»

Тобы:	«Балбебек» ортangы тобы.
Такырып:	<u>«Кустар-білім досымыз»</u>
Қазақ тілі бойынша үйимдастырылған іс-әрекеттің қысқаша барысы	<p>«Мениң Қазакстаным» Эпіран Күй күмбіри: «Ақсақ киіс» Балаларды өздері туралы қысқаша айта білуге, аты-жөндерін дұрыс айтуда баулу. (видеослайд, көрнекіліктер) Амандасу. Салеметсіздер мен, балалар! Қазақстан Республикасының Әншұраны!</p> <p>Шаптық шеңбері: Бала-бала баламыз Бакшамызга барамыз Күлі бойы ойынга Батамыз да қаламыз. Балалар мен сендерге бірнеше сұрақтар койғым келіп тұр. -Балалар балабақша дегенім не? -Балабақшада біз не істейміз? -Ал балабақшаны біз екінші үйіміз деп айта аламыз ба? -Балабақшада сендер үшін қаншама адамдар жұмыс істейді. -Қане олар кімдер қандай жұмыс аткарады?</p> <p>Такпақ жаттату: Балабақша есігін, Сәби болып ашканбыз. Балаландай мәделел, Өсіреді бакшамыз.</p> <p>Пәннің дамытуши орта: Балалардың ерсектермен және курдастарымен карым-катьнас жасаудың жағдай жасау. Балалардың алдарына қағаз қындылары беріледі. Балалар қағаз қындыларын курастыра отырып, сез курастырады. Шиккан сезді айтып, достарына береді.</p> <p>Тіл ұстарту жаттыгулары: <u>Ша-ша-ша-</u> Балабақша <u>Ши-ши-ши-</u> Тәрбиеші <u>Лар-лар-лар-</u> Балалар</p> <p>Сойлеудің дыбыстық мәдениеті: Артикуляциялық және дыбыстық аппаратты дамыту.</p>

Казіргі таңда мектепке дейінгі мекеме балаларына мемлекеттік тілді менгерту бірінші жолға койылды. Мектепке дейінгі мекемеде казақ тілін оқыту жұмыстары тәрбиешілердің көп сибек етіліденіс пен дайындығын кажет етеді. Сондыктан казақ тілін оқыту мәсслесіндегі мектепке дейінгі мекемеде білім беру, тәрбиелу ісіне когам, ұжым болып бір аудындан атсалысұмызын кажет.

Мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мәсслесі алдымен балабакшада жүзеге асырылады. Балалардың ақыл-оны мен мінездүкүлігінің дамуында тіл маңызды ролі аткарады. Біздін мақсатымыз – балаларды ата-бабадан калған салт-дастыруға, адамгершілікке баулы отырып, жаңа технологияны менгерту. Осы мақсатымыз жүзеге асуы үшін біз сиң алдымен өзіміздің ана тілімізді менгеруіміз кажет. Бүгінгі таңда тіл туралы көп айтылады. Тіл билген адам-мәдени, рухани жан азығы мол адам. Адамның ойы тілден корінеді. Сондыктан балабакша қабыргасынан бастап тіл үйретудің маңызы зор.

Сергіту саты:

Біз кішкентай баламыз,

Өсіп-еніп толамыз.

Күнге карай талпынып,

Кекке қолды созамыз.

Канат қагып ұшамыз,

Карлығаштай самғаймыз.

Ұлттық ойын: «Тенге алу»

Байланыстырылған сойлеу: Ауызекі сойлеудің қаралайым түрлерін менгерту.

1. Тілдің негізгі қызметі карым-катьнас жасау қызметінің жүзеге асуының байланысты. Ш.

Бұл ете көн тараған функционалды стилі. Тұрмыста, отбасыда, өндірістегі бейресми катынастарда адамдардың еркін карым-катьнас жасау саласын камтамасыз етеді. Ауызекі сойлеу стилі ете функционалды стильдерге, әсіресе олардың ауызекі түрлеріне ықпал жасайды: баяндама, дәріс, пікірталас т.б.

2. Ауызекі сойлеу стилі өзіндік ерекшеліктерін жасайтын айрықша белгісі жағдайға байланысты сойлеу мәнері, эмоцияға карай тілдік бірліктерін колдану өзгешелігі болады. Бұл ерекшелігі сиң алдымен, ондағы лексика-фразеология байқалады;

а) ауызекі сойлеу стилі диалогта құрылады. Катысушы екі адам. Интонация ерекше қызмет аткарады. Сойлеу тілінің тағы бір ерекшелігі монолог (бір кісінің сезі көпшілік алдында сойлеу, баяндама, дәріс, консультация);

ә) Ауызекі сойлеу стилі ерекшеліктерінің екінші түрі оның эмоциялышылығы, ойткени айтушы өз эмоциясын сол сөздің аясына сыйызуга тырысады. Мыс., "Көбірек сөйлем кетті" (басендеу түрі, бірақ эмоция сезіледі), "Мылжындал кеттін гой!" (эмоцияның катан түрі);

б) Ауызекі сойлеу стилі әдеби кейіпкердің сойлеу ерекшелігі мен мінезін таныту үшін ол әмір сүрген ортадағы жергілікті диалект сөздердің стиліндегі максатта әдеби колданады;

в) Ауызекі сойлеу стилінде қыстырма, қаратпа, одагай сөздер жіне колданылады. Мыс., "Айналайын-ау, сені түсінелі деп айтып отырмын". Сондай-ақ, сыйлау, күрметтеу, кішірейту, еркелету амал-тәсілдері көбірек пайдаланылады;

г) Ауызекі сойлеу стилі тілдің көркемдегіш бейнелеуші тәсілдері де колданылады (тенеу, эпитет, гипербола). Мыс., "Өгіздей біреу алдынан шыға келді".

т) Ауызекі сойлеу стилі басқа стильдерден өзгешелігі мен ерекшелігі, сиң алдымен синтаксистен сөйлем құрылышынан байқалады. Стильдің бұл түрінде сұраулы, лепті сөйлемдер катысады. Диалог құрылады. Ауызекі сойлеу тілінің стилі ой көбіне автоматты түрде (аяқтастынан) дайындықсыз айтылады.

Дидактикалық ойын: «Кемпіркосак»

Мақсаты: Балаларды түстер жүйесімен таныстыру, және топтастырып орналастыру.

Күтілетін нағиже: Балалар қызыға ойнайды.

Рефлексия:

Топка кім келді?

-Біз бүтін не туралы әнгімеледік?

-Балабакшада кімлер жұмыс істеп кызмет атқарады?

Күтілемін нәтиже: Өз балабакшалары туралы біледі. Ересектермен және күрдастарымен дұрыс карым-катаңас жасайды. Артикуляциялық және дыбыстық аппаратты менгереді. Ауызекі сейлеудің қаралайым түрлерін біледі.

Нұскандарды орындаі алады.

<p>Тобы: Такырып:</p>	<p><u>«Тұлпар» срекек тобы.</u> <u>«Гажайын қыс»</u></p>
<p>Казақ тілі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттің кыскаша барысы</p>	<p>«Менін Қазақстаным» Эндеран Күй күмбірі: «Ақсақ кию» Өзі туралы әнімелеге үйрету арқылы сездік корларын дамыту. (видеослайд, көрнекіліктер) Амандасу. Салеметсіздер ме, балалар! Казақстан Республикасының Эндераны! <i>Шаттық шенбері:</i> Бала-бала баламыз Бакшамызга барамыз Күні бойы ойынга Батамыз да қаламыз. Балалар мен сендерге бірнеше сұраптар койғым келіп тұр. -Балалар балабакша дегенім не? -Балабакшада біз не істейміз? -Ал балабакшаны біз екінші үйіміз деп айта аламыз ба? -Балабакшада сендер үшін каншама адамдар жұмыс істейді. -Қане олар кімдер кандай жұмыс аткарады? Такпак жаттату: Балабакша есігін, Себі болып ашқанбыз. Балапандай мәпелеп, Өсіреді бакшамыз. <u>Тіл ұстарту жаттыгулары:</u> <u>Ша-ша-ша- Балабакша</u> <u>Ші-ші-ші-Тәрбиеші</u> <u>Лар-лар-лар-Балалар</u> <i>Сергіту сәті:</i> Біз кішкентай баламыз, Өсіп-өніп толамыз. Күнге карай талпынып, Кекке колды созамыз. Канат кагып ұшамыз, Карлығаштай самғаймыз. Ұлттық ойын: «Тенге алу» <u>Байланыстырып сойлеу:</u> Өз бетінше ретімен қайталап отыруга баулу.</p>

I. Тілдің негізгі қызметі карым-кәтынас жасау қызметтін жүзеге асуына байланысты. [III](#)
Бұл ете көң таралған функционалды стиљ. Тұрмыста, отбасыда, онцирістегі бейресми қатынастарда адамдардың еркін карым-кәтынас жасау саласын қамтамасыз етеді. Аудзекі сейлеу стилі ете функционалды стиљдерге, әсіресе олардың аудзекі түрлеріне ықпал жасайды: бағытама, дәріс, пікірталас т.б.

2. Аудзекі сейлеу стилі езіндік ерекшеліктерін жасайтын айрықша белгісі жағдайға байланысты сейлеу мәнері, эмоцияға қарай тілдік бірліктерін колдану взгешелігі болады. Бұл ерекшелігі ен алдымен, ондағы [лексика-фразология](#) байкалады:
а) аудзекі сейлеу стилі диалогка құрылады. Қатысушы екі адам. [Интонация](#) ерекше қызмет атқарады. Сейлеу тілінің тағы бір ерекшеліт монолог (бір кісінін сөзі көпшілік аллында сейлеу, бағытама, дәріс, консультация);
ә) Аудзекі сейлеу стилі ерекшеліктерінің екінші түрі онын эмоциялыштығы, өйткені айтушы өз эмоциясын сол сөздің аясына сыйғызуға тырысады. Мыс., "Көбірек сойлеп кетті" (бәсендегу түрі, бірақ эмоция сезіледі), "Мылжындал кеттін гой!" (эмоцияның катан түрі);
б) Аудзекі сейлеу стилі адеби кейіпкердің сейлеу ерекшелігі мен мінезін таныту үшін ол емір сүрген ортадагы жергілікті диалект сөздерді стильтік максатта адеби колданады;
в) Аудзекі сейлеу стилінде қыстырма, карата, одагай сөздер жіні колданылады. Мыс., "Айналайын-ау, сені түсінелі деп айтып отырымын". Соңдай-ак, сыйлау, құрметтеу, кішірейту, еркелету амал-тасілдері көбірек пайдаланылады;
г) Аудзекі сейлеу стилі тілдің көркемдегіш бейнелеуіші тәсілдері де колданылады (тенеу, эпитет, гипербола). Мыс., "Өтіздей біреу алдынан шыга келді";
т) Аудзекі сейлеу стилі басқа стильтерден взгешелігі мен ерекшелігі, ен алдымен синтаксистен сейлем құрылышынан байкалады. Стильдің бұл түрінде сұраулы, лепті сейлемдер қатысалы. [Диалог](#) курылады. Аудзекі сейлеу тілінің стилі ой көбіне автоматты түрде (аяқтастынан) дайындақсыз айтылады.

Диалогикалық ойын: «Кемпіркосақ»

Максаты: Балаларды түстер жүйесімен таныстыру, және топтастырып орналастыру.

Күтілетін нағыз: Балалар қызыға ойнайды.

Рефлексия:

Топқа кім келді?

-Біз бүтін не туралы зиянделдік?

-Балабакшада кімдер жұмыс істеп қызмет атқарады?

Күтілетін нағыз: Өз балабакшалары туралы биледі. Ересектермен және құрдастарымен дұрыс карым-кәтынас жасайды. Артикуляциялық және дыбыстық аппаратты менгереді. Аудзекі сейлеудің қаралайым түрлерін біледі.

Нұсқауларды орындаі алады.

Қазақ тілі пәні бойынша балаларды тәрбиелу-білім беру процесінің шиктограммасы
«Күншую» жеке балабақшасы

Жоспардың күрылу кезеңі: 30.01.2025 ж

«Жасампаздық барімізге анеге»

Тобы:	«Балбебек» ортанды тобы.
Такырып:	<u>«Гажайым кыс»</u>
Казак тілі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекетінің кыскаша барысы	<p>«Менің Қазақстаным» Энуран Күй күмбірі: «Көңіл ашар» Балаларға гүлдерді, олардың түрлерімен таныстыру. Үй және дала гүлдерін ажырату. (видеослайд, көрнекіліктер)</p> <p>Амандаусу. Салеметсіздер ме, балалар! Казакстан Республикасының Энұраны!</p> <p><i>Шаттық шешебері: «Табиғаттен үндестік»</i></p> <p>Шенбер бойлан жүреміз, Әр гүлге көніл белеміз. Сұлулық пеп маҳаббатты, Сезініп емір сүреміз. -Балалардың колдарына бір гүлден беріп, бір-біріне тілек айту арқылы бір шоқ гүлді жинау. Бұршік ашып. Жапырақ шашып Жер гүл шашақ тағады. Балаларым айтындаршы. Бұл қай кезде болады. Балалар еткен оку іс-әретімізде «Нұр теккен, гүл көктем » такырыбында, көктем мезгілі туралы еткен едік, есімізге түсірейік. -Көктем мезгілінде неше ай болады? (3) -Кандай айлар? (наурыз, сәуір, мамыр) -Көктем мезілінде табиғат кандай күйде болады? (жанбыр жауады, күн жылышында, агаштар бүршік атады, жер жасыл түске оранады) Жұмбақ жасасы: Адамдардардың бәрі қызығады, Су құймасан сәні бұзылады. Бұл не? (гүл) -Дұрыс таптындар. -Балалар, гүлдер дала гүлдері мен белме гүлдері болып болинеді. -Дала гүлдері олар дала да, орманда еседі, ал белме гүлдері олар белмеде еседі. Балалар бүтін сіздермен бірге өзімізге таныс жүзжылдық және қызғалдақ гүлдермен танысады.</p>

(Слайд дала гүлдері мен болмас гүлдері.)

Жұзжылдық – үй(белме) гүлі Отанында бұл есімдік жылда гүлдейді. Ал [Казакстанда](#) болме гүлі ретінде осірілетіндіктен, үй жағдайында оте сирек гүлдейді. Жұзжылдық деп аталуы, жұзжылда бір гүлдейді дегенен шықсан. Күтімі оте женил. Қызғалдақ – дала гүлі, дархан даланың, көктеудің, қырдың және маусымдық коныстың сәні екені белгілі. Қызғалдақ – Жаратушы Иенін адамзатқа берген сыйы. Ол көктемде гүлдеп, кең жазира казак даласын гажайып бір күйге белейді. Бір кызығы: екі жыл емір сүретін бұл нәзік гүл көктем келіп, шуакты Наурыз айы тутанды, бар жогы 7 күн, кейде 15 күнге дейін гүл ашып тұрады екен.

Піл үстарту жастығы:

Шік-шік-шік-Бұршік

Гаш-гаш-гаш-Ағаш

Серектің сәні:

Гүлдер, гүлдер, көп гүлдер

Қызыл гүлдер, кек гүлдер.

Осе берші нұрланып,

Осе берші ыргалып.

Ұлттық ойын: «Қызы күн»

4. Байланыстырылған сөйлем: Ауызекі сойлеудін карапайым түрлерін менгерту.

Ауызекі сойлеудін карапайым түрі баламен диалог күра білу. Балаларға тақырып бойынша сұрқтар койу арқылы, не түсінгенін, не үйренгенін сұрау. Сабактан алған асерін, ауызша жеткізу. Достарынын жауаптарына өз ойын косу.

Тапсырма: Балалар көршілерімен бірге диалог құрып, гүл туралы әңгімелесу.

Дидактикалық ойын: «Гүл шоғының құрастырып»

Максаты: Бакшада, далада, орманда өсетін гүлдердің дұрыс тауып, аттарын есте сактауга үйрету.

Ойының ережелері. Гүлдің кімге арналғанын, Қайда өсетінін және калай аталағынын көрсету.

Ойының барысы.

1. Тәрбиеші балалармен орманға, бакка, шағын далага «экскурсия» жүргізіледі. Онда балаларды түрлі гүлдермен таныстырады.

Багбанның, кебелектің, Дәрігер Айболиттің суреттері қойылды.

Багбан бактан, көблек шағын даладан, ал Дәрігер Айболиттің гүл жинауды (ейткені олардың дәрілік касиеттері бар) етінеді.

Гүлдердің суреттері араластырылады да, балаларға үлестіріліп беріледі. Олар Кейіпкерлерге кезеклен келіп өз гүлдерін ұсынады.

Тәрбиеші мен балалар сыйлықтарға бага береді.

2. «Дүкен». Кейіпкерлер, егер балалар гүлді дұрыс атаса және гүлге анықтама бере алса, олар гүл сатады.

3. «Гүл шоғында не артық?». Дала, бақ және орман гүлдерінен құрастырылған гүл шоктарын тексеру ұсынылады. Артық гүл алынып тасталынады.

Күтілетін нағыз: Бакша, орман, дала гүлдерін табады, атауларын дұрыс айтады

Рефлексия: «Білім гүлі» әдісі

Күтілетін нағыз: Гүлдер олардың түрлерімен танысты. Үй және дала гүлдерін ажыратады. Ауызекі сойлеудін карапайым түрін менгерді.

Нұсқауларды орындаі алады.

Тобы: Такырып:	«Тұшар» ересек тобы. «Гажайынтар алемі (олі табигат құбылыстары)»
Казак тілі бойынша үйимдастырылған іс-әрекеттіңің кыскаша барысы	<p>«Мениң Қазақстаным» Эңшран Күй күмбірі: «Көніт ашар» Балаларға ғұлдарді, олардың түрлерімен таныстыру. «Үй және дала ғұлдарін» көрсетіп, атауларны үйрету. (видеослайд, кернекіліктер) Амандасу. Салеметсіздер ме, балалар! Казakhstan Республикасының Эңшраны!</p> <p><u>Шаттық шенбері: (партада доңғеленіп тұрады)</u></p> <p>Ізгі ниет болған жерде ғұл тұрған, Ғұл дегенін ғұл емес -ол жыр тұнған. Той мереке ғұл болмаса ажарсыз, Дархан дала ғұлдан гана жарапған. -Балалар бүтінгі оку қызыметімізді ізгі ниетпен, жылы лебізben, жаксы тілекпен баставасак. - Аспанымыз ашық болсын! -Балабакшамыз ғұлғе толсын! -Табигатымыз таза болсын! -Жеріміз ғұлғе толсын! -Бакшамыз ғұлдане берсін!</p> <p><u>I. Создік кор: Өсімдіктердің атауларының белдіретін сөздердің түсінү және атау дағдыларының қалыптастыру.</u></p> <p>-Балалар сендер қандай ғұлдан түрлерін білесіндер? Бәйшешек, қызғалдақ, раушан -Гұлдердің кай мейрамдарда кімге сыйлаймыз. Аналар мерекесіне.</p> <p><u>Суретпен жұмыс:</u> Мынау бәйшешек ғұл. -Ол ерте көктемде қар еріп жаткан кезде тауда ғұлдейді. Түсі қандай балалар? ак Мынау қызғалдақ ғұлі. -Ол қырда өседі. Түсі қандай? қызыл -Мынау раушан ғұлі. Барлық ғұлдердің патшасы, сұлулық пен әсемдік белгісі. Түсі қандай балалар? Ақ, қызыл, қызғылт -Балалар, сендер білесіндер ме?</p> <p>Гұлдер әсемділігімен корік беріп кана коймай сонымен қатар ауаны да тазартады. Гұлдер жайкалып есу үшін жанбырдың сұы, күннің нұры, су қажет екен.</p> <p><u>Создік жұмыс:</u> қызғалдақ, бәйшешек, бағбан, раушан.</p> <p><u>Сергіту сәті:</u></p>

Шаршаганда ыргалып,
Гүлге ұксап дем алам.
Канатымды бір кагып,
Гүлдей болып жайқалам.

Ұлттық ойын: «Қызың күү»

2. Тілдің ғрамматикалық құрылымы: Жай және жайылма сөйлемдер күра білуге үйрету.

Жай сөйлемнің жалан және жайылма болуы тұрлаусыз мүшелердің катысу-катыспаудына байланысты. Кейбір жай сөйлемдердің құрамында тұрлаусыз мүшелер болмайды. Мысалы: *Жаңбыр сіркіреп тұр жер су* – *Жаңбыр анылды ма?*

Дидактикалық ойын: «Гүл шоқтары»

Максаты: Дала және, белме гүлдерін ажырату, гүл туралы ойларын көсейту.

Шарты: Негізгі түстерді бекіту, үлгіге карай пішіндерді жинауды үйрету. Болінген пішіндердің түстеріне карай гүлдерді жинау. Ал енді балалар біз екі топка болініп жұмыс жасайык.

Топтармен таныстыру:

1-ші «Шешендейк онер» тобы- ездерінін гүлдерге байланысты тақпактарын айтады.

2-ші «Суретшілер» тобы –магнит тектасына гүлдің суретін салады.

«Шешендейк онер» тобының гүлдерге байланысты жаттаган тақпактарын тыңдайы

-Балалар сендер тақпактарынды өте жақсы айттындар. Сендерге рахмет.

«Суретшілер тобы» магнит тектасына келіп , ездеріне ұнаган гүлдердің суретін салындар.

Күтілетін изтиже: Дала және, белме гүлдерін ажыратады, гүл туралы түсініктеп артады.

Рефлексия: «Коңыл күй» әдісі

Күтілетін изтиже: Гүлдерді, олардың түрлерімен танысады. «Үй және дала гүлдерін» атауларын менгереді. Өсімдіктердің атауларын білдіретін сездерді түсініп, атау дагдыларын калыптастырады. Жай және жайылма сөйлемдер күра біледі.

Нұсқауларды орындаі алады.